

VERIORA VALLAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Veriora

14.06.2007 nr 14

Muudetud järgnevate Veriora Vallavolikogu õigusaktidega:

20.09.2007 otsus nr 23

25.10.2007 määrus nr 20

25.03.2008 määrus nr 6

28.08.2008 otsus nr 23

25.09.2008 määrus nr 17

30.10.2009 määrus nr 24

28.09.2010 määrus nr 14

22.09.2011 määrus nr 15

27.09.2012 määrus nr 11

Veriora valla arengukava 2007-2017 uue redaktsiooni kinnitamine

Määrus kehtestatakse "Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse" § 22 lg 1 p 7, Veriora Vallavolikogu 28.02.2006 määruse nr 5 "Veriora valla põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine" § 44 lg 5 ning "Haldusmenetluse seaduse" § 64 lg 1 alusel.

§ 1. Sissejuhatus

(1) **Arengukava** on lähemate eesmärkide saavutamist kavandav dokument, mida viiakse ellu programmide, projektide ja eelarve kaudu. Arengukava põhieesmärgiks on piirkonna (valla) arengu kujundamine soovitud eesmärkide saavutamiseks selleks sobivate vahenditega. Esmalt on tarvis teha selgeks erinevate valdkondade **hetkeolukord** piirkonnas ja seejärel mõelda, kuhu tahetakse jõuda ning milliste vahenditega paikkonna tulevikku kujundatakse. Piirkonna tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude väljaselgitamiseks kasutatakse analüüsi.

(2) Arengukava üheks osaks on **visioon** – piirkonna soovitud tulevikupilt, mida tahetakse teatavaks ajaks saavutada.

(3) **Arengumudel** on välja toodud eelisarendamist vajavad või suurema potentsiaaliga valdkonnad.

(4) **Strateegia** paneb paika soovitud eesmärgini (visioonini) jõudmiseks vajalikud üldised tegevussuunad.

(5) **Tegevuskava** on lähiaastate konkreetsete ülesannete ja projektide nimekiri.

(6) **Definitsioon:** Arengukava on dokument, mis sisaldab valla majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse

kavandamise ning edasise arengu suundi ja eelistusi. Veriora valla arengukava on koostatud seitsmeks aastaks.

(7) Arengukava on aluseks :

- 1) Veriora valla eelarve koostamisele;
- 2) investeeringute kavandamisele, nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele, sõltumata nende allikast;
- 3) laenude võtmisele ja võlakirjade emiteerimisele eelarveaastast pikemaks perioodiks.

(8) Arengukava koostamise metoodika ja protsessi kirjeldus

1. Olemasoleva olukorraga tutvumine ja andmete kogumine
2. Läbirääkimised vallavalitsusega ja teemagruppide määramine
3. Töö teemagruppides, kuhu kuulusid oma ala spetsialistid, vallajuhid ning aktiivsemad vallaelanikud
4. Seminar arengukava kavandamisest ja sobiva strateegia valimisest
5. Veriora valla olukorra analüüs ja probleemide määramine, probleemidele esialgsete lahenduste leidmine
6. Valla visiooni koostamine aastaks 2020
7. Arengukava kokkukirjutamine
8. Arengukava menetlus volikogus
9. Arengukava avalikustamine
10. Arengukava vastuvõtmine volikogu poolt

I PEATÜKK VERIORA VALLA HETKESEISU ANALÜÜS

§ 2. Valla üldisloomustus

(1) Veriora valla pindala on 200,3 km². Vallas elab 01.01.2012 seisuga 1453 elanikku, mis moodustab ligi 5 % Põlva maakonna rahvastikust. Valda läbib tihe teedevõrk ja raudtee. Veriora vallas on väljaarenenud sotsiaalne infrastruktuur, kuhu kuuluvad Viluste põhikool, lasteaed "Õnneseen", Veriora perearsti keskus, Veriora postipunkt, Leevi rahvamaja, Veriora ja Leevi rahvaraamatukogud, Leevi hooldekodu, Veriora noortekeskus ja valla keskus raamatukogu-külakeskus koos perearstipraksise, päevakeskuse ja haruapteegiga.

(2) Vallas on 30 asulat: Veriora alevik, Verioramõisa küla, Vinso küla, Viluste küla, Väike-Veerksu küla, Vareste küla, Viira küla, Vändra küla, Võika küla, Suvahavva küla, Soohara küla, Sarvemäe küla, Pahtpää küla, Nohipalo küla, Männisalu küla, Mõtsavaara küla, Laho küla, Jõevara küla, Lihtensteini küla, Leevi küla, Kunksilla küla, Koolma küla, Koolmajärve küla, Kullamäe küla, Timo küla, Kirmsi küla, Kikka küla, Jõeveere küla, Himmiste küla, Haavapää küla.

§ 3. Asend

Veriora vald asub Kagu-Eestis Põlva maakonnas – maakonnakeskusest Põlvast 25 km kaugusel ja pealinnast 255 km kaugusel. Veriora vald paikneb maakonna kaguosas. Idast piirneb Veriora vald Mikitamäe vallaga, kagust Orava vallaga ja edelast Lasva

vallaga, läänest Põlva ning Laheda vallaga. Valla põhjapiir ühildub Räpina vallaga. Vallakeskusele on lähimad linnad Räpina (15 km), Põlva (25 km) ja Võru (30 km).

§ 4. Looduskeskkond

(1) Kaunis looduskeskkond on valla omapäraks ja samas ka tugevaks arenguvõimaluseks.

Valda läbib Eesti pikim jõgi Võhandu, mida ääristavad liivapaljandikud ja koopad. Võhandu on kujunenud tuntud turismisihtkohaks veematkajatele (kanuu-, paadi- ja süstamatkad). Võhandu ürgorg (Leevi külast kuni Reo sillani) kuulub Põlvamaa väärtuslike maastike I tähtsusklassi (kokku III tähtsusklassi), tegemist on olulise ja maakondlikult tähtsa piirkonnaga.

Veriora valla lääneossa jääb rohkete laugaste ja soosartega Meenikunno raba. Seal on loodud Meenikunno maastikukaitseala. Rabaserval asub vaatetorn ning üle soo viib laudtee Päikeseloojangu majani, mis on atraktiivseks puhke- ja vaatluskohaks.

Valla piirides on mitu looduslikult kaunist järve: Nohipalu Mustjärv ja Valgejärv, Koolma järv, Viinakoja järv ja Veriora paisjärv. Meenikunno raba, Koolma järv ja Võhandu jõe ürgorg on kantud Natura 2000 eelvalikuala nimistusse.

(2) Valda läbib Eesti pikim jõgi Võhandu, mis on kujunenud atraktiivseks turismisihtkohaks veematkajatele (kanuu-, paadi- ja süstamatkad). Leevi külla jääb jõe kõige ürgsem ja samas ka atraktiivsem osa, mida nimetatakse Võhandu ürgoruks. Võhandu ürgorg kuulub Põlvamaa väärtuslike maastike I tähtsusklassi (kokku III tähtsusklassi), tegemist on kõrge maakondliku tähtsusega alaga.

(3) Meenikunno raba, Kuulmajärve ja Võhandu jõe ürgorg on kantud Natura 2000 eelvalikuala nimistusse.

Tuntumad turismiobjektid Veriora vallas on: Võhandu jõe ürgoru kaitseala, Kalmetu mägi, Viia veski, Viira veski ja veskikalju, Koolma käbastik, Meenikunno sookaitseala. Atraktiivsed turismiteenuse pakkujad on Riigi Metsamajandamise Keskus, klubi „Kuuel jalal” Leevil, VooMatkad Sühavavval, Sühavava loodustalu.

§ 5. Veriora ajaloolisest kujunemisest

(1) Veriora nime on esmakordselt kirjalikult mainitud 1638.a. rootslaste maarevisjoni andmetel. Veriora ümbrus on ajalooliselt kuulunud pikka aega Räpina kihelkonda Võru maakonnas.

Vene – Liivi ja Rootsi – Poola sõdade ajal on Veriora kandis suuri lahinguid peetud, mille järgi Veriora (algselt Verioja) ka oma nime olevat saanud. Viimased suured lahingud toimusid Leevi metsades II maailmasõja ajal. Sõjategevusest annavad tunnistust ka ümbruskonnas asuvad kääpad, kaevikud ja sõjatee.

(2) Mõisaajast tuntakse Veriora ümbrust kui head põllumajanduspiirkonda. Veriora mõis ehitati Veriora küla asemele XVII sajandi lõpul. Põlisteks Veriora mõisa omanikeks oli von Rothide perekond. Vanim nimetatud suguvõsast, keda rahvas veel mäletab, oli August von Roth. Mainitud mõisniku ajal algas Veriora vallas talude päriseks ostmine.

(3) Veriora alevik sai omavalitsusliku staatuse 1992. aastal. Valla praegused piirid on välja kujunenud peamiselt II maailmasõja järgsetel aastatel vastavalt Veriora aleviku arengule ja selleaegsetele vajadustele.

(4) Veriora kandi legendid on kokku kogunud Viluste põhikooli endine õpetaja ja tunnustatud koduloo-uurija Meeta Reimann. Tema sulest on ilmunud väljaanne "Veriora kandi vanarahva jutuvara".

§ 6. Rahvastik

(1) Veriora vallas on 01.01.2012. aasta seisuga 1453 elanikku, mis moodustab 0,11% Eesti rahvastikust ja 5 % Põlvamaa rahvastikust ning elanike arvult on Veriora vald Põlvamaal 6. kohal. Valla elanikkond jaguneb valla mitteametlike osade (külad ja aleviku) vahel suhteliselt erinevalt (tabel 1).

Tabel 1 Elanike arv külades seisuga 01.01.2007-01.01.2011

Kohanimi	2006	2007	2008	2009	2010	hälve
Veriora alevik	521	515	507	492	500	-21
Haavapää küla	12	11	11	11	11	-1
Himmiste küla	24	21	22	22	21	-3
Jõevara küla	6	7	7	7	7	+1
Jõeveere küla	32	30	26	26	23	-9
Kikka küla	26	26	27	27	27	+1
Kirmsi küla	26	24	22	23	21	-5
Koolma küla	9	8	8	7	6	+3
Koolmajärve küla	1	2	2	2	2	+1
Kullamäe küla	7	7	7	6	6	-1
Kunksilla küla	18	16	15	14	15	-3
Laho küla	21	20	20	20	20	-1
Leevi küla	216	205	202	192	194	-22
Lihtensteini küla	20	21	19	19	18	-2
Mõtsavaara küla	7	7	7	6	6	-1
Männisalu küla	33	32	32	35	35	+2
Nohipalo küla	28	27	27	27	24	-4
Pahtpää küla	113	112	115	107	105	-8
Sarvemäe küla	16	16	16	15	14	-2
Soohara küla	42	41	43	41	43	+1
Süvahavva küla	41	42	41	42	41	0
Timo küla	7	7	7	6	7	0
Vareste küla	25	23	18	20	22	-3
Verioramõisa küla	79	80	74	63	63	-16

Viira küla	28	29	25	22	22	-6
Viluste küla	132	128	127	128	127	-5
Vinso küla	14	14	14	13	13	-1
Võika küla	33	30	31	31	31	-2
Väike-Veerksu küla	58	55	55	52	53	-5
Vändra küla	34	32	29	31	32	-2
Valla tähtsusega sissekirjutus	3	1		1	3	0
Kokku	1629	1588	1556	1510	1512	-117

(2)2006. aastaks oli valla elanike arv üsna suuresti vähenenud ning tabelist nr 1 näeme, et see tendents on jätkuv. Loomulik iive (sündimuse ja suremuse vahe) on olnud viimase nelja aasta jooksul pidevalt negatiivne (vt tabel 2), ja seda just vähese sünniarvu ja suhteliselt kõrge suremuse tõttu. Viimase viie aasta perioodi analüüsid on täheldatud pidevat rahvaarvu langust, keskmiselt 23 inimest aastas (vt tabel nr 1).

Tabel 2. Veriora valla elanike arvu dünaamika

<i>Aasta</i>	<i>Elanike arv</i>	<i>Sünnid</i>	<i>Surmad</i>	<i>Loomulik iive</i>
2007	1588	8	17	-9
2008	1556	4	24	-20
2009	1510	8	14	-6
2010	1512	7	15	-8

(3) Soolis-vanuselise koosseisu osas on Veriora vallas tööaliste ja pensionialiste inimeste osakaal märkimisväärselt suurem laste arvust. Laste arv on väike ning madal sündivus ennustab veel aastateks kooliealiste laste arvu vähenemist. Võrreldes Põlvamaa ja kogu Eesti andmetega, on vallas oluliselt suurem pensionialiste inimeste osakaal ning oluliselt väiksem alaealiste laste osakaal.

(4) Kehtetu 27.09.2012

(5) Kehtetu 27.09.2012

§ 7. Majandus ja ettevõtlus

(1) Veriora valla 2010.aasta eelarve kogumaht on 18 559 075 krooni

Tabel 3. Suurimad tuluallikad 2010. aasta eelarves

üksikisiku tulumaks	6457000,00
riigieelarvest saadud dotatsioon	8390 725,00
maamaks	1 106 000,00

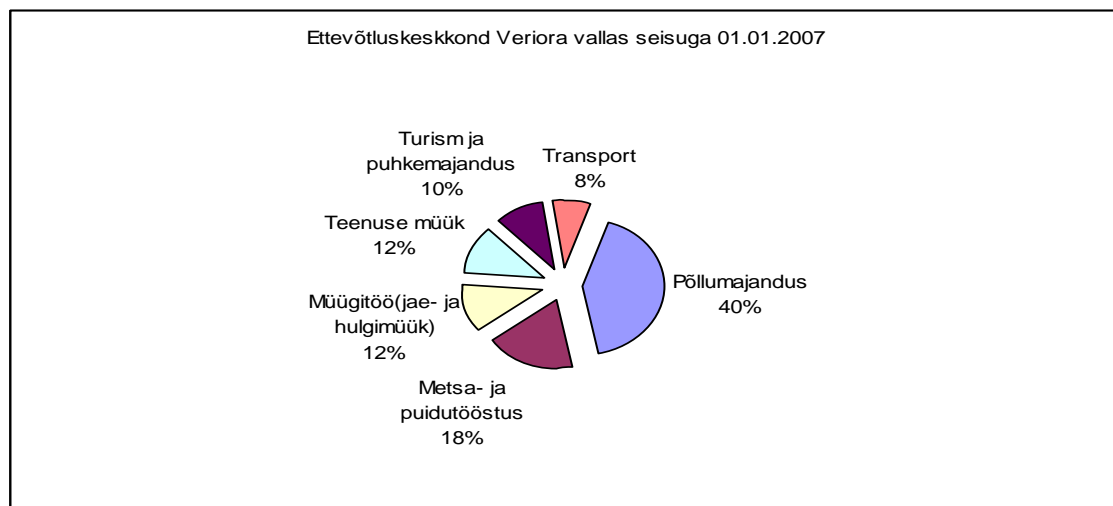
laekumised majandustegevusest

2 233 350,00

Suurimaks tuluallikaks eelarves on üksikisiku tulumaks (tabel 3), mida 2010. aastal laekus 6457000 krooni.

(2) 01.01.2012 seisuga moodustavad Veriora valla 1453 elanikust üle 64% tööealised inimesed. Töötute arv vallas on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. Tööealisest elanikkonnast on tinglikult töötuid üle 19 %, ametlikult end töötuks registreerinud vaid 7%. Võrreldes meeste tööpuudusega on märgatavalt suurem naiste tööpuudus. Pikaajalistel töötutel on õpitud abituse ja toetuste taotlemise harjumuse tõttu madal motivatsioon otsida alalist tööd. Tööhõiveameti kaudu alalise töö otsinguid mõjutavad ka kevad-, suve- ja sügisperioodil pakutavad erinevad hooajatööd. Tööpuuduse kõrval eksisteerib ka kvalifitseeritud tööjõupuudus, mistõttu kohalikud tööandjad kasutavad vajadusel väljastpoolt valda pärinevat tööjõudu. Valla tööealisest elanikkonnast on ligi 68 tegevad põllumajanduses, tööstuses (valdavalt puidu- ja metsatööstus) 65 inimest, 56 on hõivatud avalikus sektoris(kaasaarvatud kool ja lasteaed), teenindussektoris ja kaubanduses töötab ligi 50 inimest. Umbes 65 valla elanikku käivad tööl väljaspool valda. Naabervaldadest ja Võru-, Põlva-, Räpina linnast käib Veriora valda tööle umbes 30 inimest.

(3) Ettevõtetus ja sellest tulenevalt kogu valla majanduslik olukord sõltub eelkõige territoriaalsetest tingimustest ja ajaloolisest pärandist. Geograafilisest asukohast lähtuvalt asub Veriora vald eemal suurtest tõmbekeskustest ning jääb pigem ääremaaks. Ettevõtluskeskkond on valdavalt orienteeritud põllumajanduslikule tootmisele, sellele järgneb puidu- ja metsatööstus, teenindus ning müügitöö. Vähemal määral tegeldakse ka puhke- ja turismimajandusega ning transportteenuse pakkumisega (vt. joonis nr 2).

Joonis nr 2. Veriora valla ettevõtluskeskkond

(4) Vallas tegutseb ametlikel andmetel 28 äriettevõtet ja 24 füüsilisest isikust ettevõtjat.

Nagu jooniselt 2. võime näha, on põllumajandusega tegelevate ettevõtjate osakaal kõige suurem (40%). Põllumajanduses töötavate inimeste arv ei ole täpselt teada, sest kõik taludes töötavad pereliikmed ei ole end ametlikult tööle vormistanud.

Metsatööstuse ja puidu töötlemise valdkond moodustab 18% ettevõtluskeskkonnast ning annab tööd umbes 50 inimesele. Müügitöö ja kaubandusega tegelevad ettevõtted moodustavad võrdselt teenuse müügiga 12% ning turism 10% kogu valla ettevõtluskeskkonnast. Turismimajanduses on liidripositsioonil Riiklik Metsamajandamise Keskus.

(5) Kehtetu 27.09.2012

§ 8. Turism ja puhkemajandus

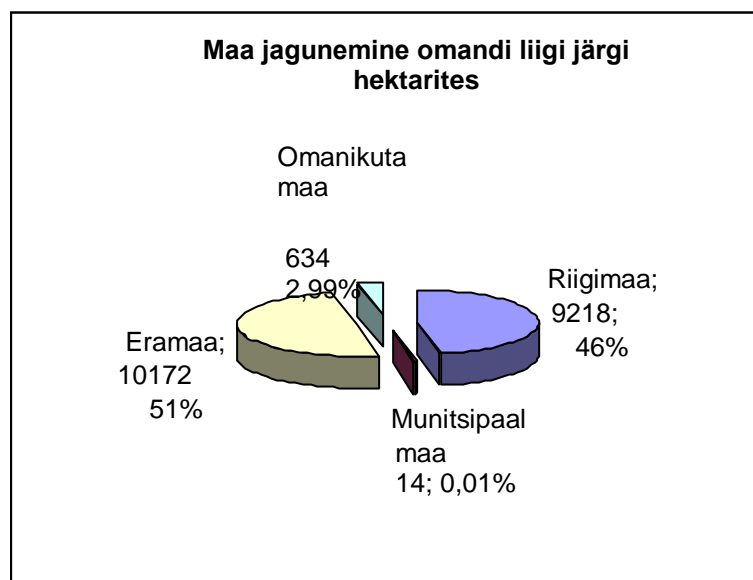
(1) Turism ja puhkemajandus on Veriora vallas olulisel kohal, kuna siinne looduskeskkond soosib nii sise- kui ka väliturismi.

Tuntumad turismiobjektid vallas on Võhandu jõe ürgoru kaitseala, Kalmetumägi, Viia veski, Viira veski ja veskikalju, Koolma kääbastik ning Meenikunno sookaitseala. Suurim turismiteenuse pakkuja on Riigimetsa Majandamise Keskus ning väiksemal määral ka klubi „Kuuel jalal” Leevil (hobumatkad), VooMatkad Sühavavval (seiklusmatkad) ja Sühavavva loodustalu Sühavavval. Võhandu jõgi on kujunenud atraktiivseks turismisihtkohaks veematkajatele (kanuu-, paadi- ja süstamatkad). Taliturismi harrastajatele on Lammasmäel valgustatud suusarajad.

(2) Ametlikku turismiinfopunkti vallas ei ole, seega ei ole ka täpset ülevaadet, kui palju turiste külastab piirkonda. Kitsaskohaks on turismisihtkohtade, vaatamisväärsuste ja külade ebapiisav viitamine ning infomaterjali (voldikud, fotomaterjal, kaardid...) vähesus.

§ 9. Maakasutus ja planeerimine

(1) Veriora valla haldusterritooriumi suuruseks on 20038 hektarit, millest 46% hõlmab riigimaa, 51% eramaa ning alla ühe protsendi moodustab munitsipaalmaa. Pisut alla 3% (vt joonis nr. 3) maast on veel mõõdistamata ja seega ka katastrisse kandmata.

(2) 01.01.2011.a. seisuga ei ole vallas maareform veel lõppenud, kuna 3% maast (vt. joonis nr 3) on mõõdistamata ja katastrisse kandmata. Suurim maakasutaja vallas on Riigimetsa Majandamise Keskus, kelle kasutada on 8773,51 ha maad. Sellest enamuse moodustavad puhkealad ja riigimets. Maanteede alla jääb 170,37 ha maad ja raudtee alla 32 hektarit, millele lisandub veel Veriora alevikus raudtee alla jääv mõõdistamata maa.

(3) Detsembris 2009 valmis Veriora valla üldplaneering, mille eesmärgiks on määratleda valla ruumilise arengu põhimõtted, täpsustada maakasutus- ja ehitustingimusi ning reguleerida arendustegevust Veriora valla haldusterritooriumil. Üldplaneeringuga suunatakse valla maakasutust ning määratakse detailplaneeringu koostamise kohustusega alad. Veriora valla üldplaneeringuga luuakse võimalused elanike sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks ning soodsa majanduskeskkonna kujunemiseks. Veriora valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemustega, mille alusel on tehtud muudatusi planeeringulahenduses. Detailplaneering on algatatud Raamatukogu-külakeskuse maa-alale, kuhu kavandatakse pargiala.

(4) Veriora vallal on kehtestatud detailplaneeringud Leevi veski kohta, Veriora aleviku paisjärve puhketsooni kohta, Veriora alevikus piirkonna Jaama 2 kuni Jaama 4 kohta ning kinnistule Uus tn 1, Uus tn 2 elamu juurde jäätmejaama rajamiseks, Leeville Võhanduveere vabaõhukeskuse rajamiseks ning Veriorale raamatukogu-külakeskuse rajamiseks Rápina mnt 2.

§ 10. Haridus

(1) Viluste Põhikool asub Rápina –Võru maantee ääres Viluste külas. Rápina kihelkonna külakoolid (sh Willusth) on arhiivimaterjalide põhjal asutatud 1769. aastal. Esimene teadaolev koolihoone sai valmis 1873. aastal.

Uus kaasaegne koolihoone valmis 2001. aastal. Koolis on lisaks õppeklassidele aula, ajakohane köök ja söökla, tööõpetuse ruumid, **õpilaskodu**, huvitegevuse ruum, hästi sisustatud raamatukogu koos lugemissaaliga ning arvutiklass. Alates 2008.aasta sügisest asub koolihoones ka Veriora lasteaed „Õnneseen”.

(2) Spordihooones on võimla, riietumis- ja duširuumid, saun, jõusaal.

Koolis on võimalik õppida kolme võõrkeelt: inglise, saksa ja vene keelt. Õpilased saavad võtta osa 15 erineva ringi tööst. Koolis tegutsevad järgmised huviringid: mudilaskoor, lastekoor, flöödi- ja klaveriõpe, ansambel; rahvatants, koolitants; kunstiring ja sõnakunstiring, võro keele ring; puutööring; orienteerumine, võrkpalli- ja korvpalliring. Organisatsioonidest tegutsevad ELO, noorkotkad ja kodutütred.

(3) Tugisüsteemidena on rakendunud pikapäevarühm, õpiabi, logopeed, psühholoog.

(4) Seni on õpilaste arv koolis olnud üsna püsiv, kuigi mõnevõrra vähenenud. Selle on põhjistanud negatiivne iive ning mõnede perede väljaränne tõmbekeskustesse. Tabelist 4 näeme õpilaste arvu vähenemise jätkumist ning suuremat langust võib prognoosida aastaks 2011/2012, kus tänavuse 17 lapse asemel tuleb esimesesse klassi vaid 9 õpilast.

Tabel 4. Õpilaste arvu prognoos 2010./2011. – 20014./2015. õppeaastateks

Klass Aasta	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Lihtsus- tatud õppe- kava	Kokku
2010/ 2011	11	16	15	16	12	4	9	7	23	8	121
2011/ 2012	6	11	16	15	16	12	4	9	7	4	100
2012/ 2013	8	6	11	16	15	16	12	4	9	4	101
2013/ 2014	7	8	6	11	16	15	16	12	4	4	99
2014/ 2015	10	7	8	6	11	16	15	16	12	2	103

(5) Tänu Viluste põhikoolis rakenduvale tugisüsteemile (pikapäevarühm, õpiabi, logopeed, psühholoog, individuaalõppekava rakendamine), suudavad kõik õpilased omandada põhihariduse ning õpilaste koolist väljalangevust ei ole viimastel aastatel esinenud.

(6) Viluste põhikooli õpilased on edukalt esinenud maakondlikel ja vabariiklikel olümpiaadidel ja võistlustel. Maakondlikel olümpiaadidel on 2006. ja 2007. aastal saavutatud auhinnalisi kohti bioloogias, geograafias, matemaatikas, füüsikas ja pranglimises. Õpilased on olnud edukad korvpallis, võrkpallis, kergejõustikus, lauluvõistlustel ja rahvatantsus.

(7) **Tunnistatud kehtetuks** (Veriora Vallavolikogu 25.09.2008 määrusega nr 17)

(8) Koolipersonali moodustavad järgmised ametikohad: direktor 1,0 kohta; direktori asetäitja õppe-kasvatustöö alal 0,5 kohta, majandusjuhataja 1,0 kohta; raamatukoguhoidja 1,0 kohta; huvijuht 0,5 kohta; õpetajad 15,0 kohta, mida täidavad 18 erineva koormusega töötajat; ringijuht 1,5 kohta, mida täidavad kooli õpetajad. Koolis on logopeed ja 0,25 kohaga psühholoog ja logopeed
Kooli 18 pedagoogilisest töötajast vastab pedagoogi kvalifikatsioonile 18, kellest kõrgharidus on 17-l. Õpetajatest kolm omab vanemõpetaja kvalifikatsiooni ja üks pedagoog metoodiku kvalifikatsiooni. Kõikidel pedagoogidel on kõrgharidus.

(9) Viluste Põhikooli koostööpartneriks on Võro Instituut, kes toetab võro keele ja kultuuri õpetuse korraldamist koolis. 2005. aastast omab kool ka välispartnerit Saksamaa Liitvabariigist (Marnitzi Reaalkool Mecklenburg-Vorpommerni Liidumaal). 2010-2012 viib kool läbi Comeniuse projekti “Fit For jobs in Europe” koostöös 7 Euroopa kooliga.

§ 11 Veriora lasteaed “Õnneseen”

(1) Veriora lasteaed „Õnneseen” on valla ainuke lasteaed ning asub Viluste Põhikooliga ühes hoones. Lasteaia varasem asukoht Veriora aleviku korterelamus ei loonud lastele piisavalt turvatunnet ja lapsesõbralikku mängukeskkonda. 2008.a. augustis kolis lasteaed Viluste Põhikooli endise õpilaskodu pinnale.

01.08.2010. aasta seisuga on lasteaiaas 36 last.

Lasteaia järjekorras on 10 last.

Tabel nr 5. Laste arv vanuserühmade kaupa seisuga 01.08.2012.a.

2.a.	7 last
3.a.	10 last
4.a.	5 last
5.a.	5 last
6.a.	7 last
7.a.	0 laps

Lasteaiaas töötab 01.08.2010.a. seisuga 9 inimest, nendest neli moodustab pedagoogilise personali. Pedagoogiline personal on kvalifitseeritud ning vastab lasteaia personalile kehtestatud nõuetele. Lasteaial on oma eraldi sissekäik ja õues on aiaga piiratud mänguväljak.

§ 12. Noorsootöö ja huviharidus

(1) Veriora valla noorsootööd juhib valla noorsootööspetsialist, kelle tööd toetavad kodanikeühendused, allasutus Veriora Valla Kultuur ja Viluste põhikool.

(2) Kaitseliidu Põlvamaa maleva juhendamisel tegutsevad Leevil noorkotkad ja kodutütred ning Viluste põhikoolis ELO-kad.

Huvitegevusega erinevates ringides saab osaleda Viluste põhikoolis, Leevi rahvamajas ja Veriora noortekeskuses. Viluste Põhikooli juures tegutsevad huviringid: mudilaskoor, lastekoor, flööt, klaver, ansambel, rahvatants, koolitants, kunstiring, sõnakunstiring, võro keele ring, puutööring, orienteerumine, võrkpall, korvpall. Populaarne on tervisespordi harrastamine Veriora-Viluste vahelisel kergliiklusteel (tervisejooks, kepikõnd, rulluisutamine, suusatamine). Huviharidust käiakse omandamas aga lähimates tõmbekeskustes Räpina- ja Põlva huvikoolides.

(3) 2006.a. juunis valmis Veriora alevikus spetsiaalselt noortele ehitatud noortekeskus, mille tööd koordineerib ja juhib Veriora valla noorsootöö spetsialist. Noortekeskus valmis EL Struktuurivahendite, riigipoolse toetuse ja valla vahenditega „Avatud noortekeskuste” programmi raames. Veriora noortekeskus juhindub oma tegevustes noorsootöö seadusest ja Veriora noortekeskuse arengukavast. Veriora noortekeskus kuulub Avatud Noortekeskuste katusorganisatsiooni.

Veriora noortekeskuses toetatakse noore omaalgatust ning koostöös noortega luuakse võimalusi huvitavaks ja arendavaks tegevuseks. Noortekeskus on avatud igale noorele, seadmata tingimusi tema oskustele, võimetele, teadmistele ja rahalistele võimalustele. Noortekeskuse ülesandeks on kaasata noori aktiivselt tegevuse algatamisse ja arendamisse ning võimaldada omavahelist suhtlemist ja mitteformaalset õppimist. Noortekeskuses tegutsevad mitmed huvialaringid, korraldatakse erinevaid üritusi. Oma esimese töökasvatuse saavad noored Noortekeskuse poolt korraldatavates õpilasmalevates.

§ 13. Kultuur

(1) Valla elanikke teenindavad kultuuriasutused on Veriora Valla Kultuur ning Veriora ja Leevi rahvaraamatukogu. Kultuuriürituste/sündmuste korraldamiseks kasutatakse Leevi rahvamaja, Viluste põhikooli aulat, Raamatukogu- külakeskuse ruume, Veriora noortekeskust, Veriora vabaõhulava ja Leevi Võhanduveere vabaõhukeskust. Viluste põhikooli aulas korraldatakse pidulikku sündmusi ja kogu vallarahva üritusi, Leevi rahvamaja on valdavalt kogukonna/küla ürituste korraldamiseks ning klubi- ja seltsitegevuseks. Kultuuriürituste/sündmuste korraldamiseks kasutatakse Leevi rahvamaja, Viluste põhikooli aulat, Raamatukogu- külakeskuse ruume, Veriora noortekeskust ja Veriora vabaõhulava. Taaselustatud on laadatraditsioon: Maitäika, Mihklilaat, Jõululaat.

(2) 2009.aasta juunist valmis EL Struktuurivahendite ja EV Kultuuriministeeriumi toel valla keskusesse multifunktsionaalne raamatukogu- külakeskus, mis pakub täiendavaid võimalusi erinevatele huvigruppidele huvi-, kultuuri- ja seltsitegevuseks

(3) Piirkonna kultuurielu edendamisele aitavad kaasa kodanikeühendused Veriora naisteselts Mari, MTÜ Spordiklubi VERKO, Leevi külas tegutsev MTÜ Võhanduveere, Veriora alevikus tegutsev MTÜ Tegus Veriora, MTÜ Ürgoru Arendamise Selts ning Leevi kooli muuseum, Veriora Mõttekoda.

(4) Veriora valla elanikke teenindab kaks rahvaraamatukogu. Leevi rahvaraamatukogu koos avatud internetipunktiga asub endises koolihoones. Veriora raamatukogu sai uued ruumid 2009.aasta kevadel valminud raamatukogu- külakeskuses.

§ 14. Sport, puhkus ja vaba aeg

(1) Veriora vallas on head sportimisvõimalused nii õpilastele kui ka täiskasvanutele. Spordisaalid on Viluste põhikooli juures ja Leevi rahvamajas. Samuti on võimalused tegeleda tervisespordiga, kuna on olemas suusarajad, palliplatsid ja matkarajad. Perspektiivis plaanitakse Lammasmäele endise staadioni asemele Viluste tervise- ja vabaajakeskust. Lammasmäel jätkatakse tervise- ja vabaajakeskuse rajamist.

(2) *[Kehtetu]*

§ 15. Sotsiaalhoolekanne

(1) Vastavalt sotsiaalhoolekande seadusele on sotsiaalhoolekanne sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks ning erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamiseks.

(2) Sotsiaalhoolekande asutustest on vallal üks hooldekodu Leevil, mis asendab kodu vanuritele ning füüsiliselt ja sotsiaalselt mitte toimetulevatele kodanikele. Lisaks

hoolekodule on vallas neli sotsiaalkorterit, mida kasutab viis inimest ning raamatukogu- külakeskuse ruumides päevakeskus.

(3) Veriora valla elanike arv 01.01.2009 seisuga on 1510

Tabel 3. Veriora valla laste, tööealiste ja pensionealiste osatähtsus (%) seisuga 01.01.2009

	Alaealised (0-15 a)	tööealised (16-61/56 a)	pensionealised (62/57 a)
Mehed	14%	69%	17%
Naised	14%	57%	29%
Veriora vallas kokku	14%	63%	23%

Tabelis 3 näeme, et valla rahvaarv näitab vananemistendentsi.

Iive Veriora vallas on olnud viimastel aastatel negatiivne ning kõik näitajad prognoosivad selle jätkuvat langust. Taasiseseisvunud vabariigi algusaastatel on toimunud noorte väljaränne tõmbekeskustesse, kuna sovhooside likvideerimisega kadusid maalt enamus töökohti. Viimase 15 aasta sisseränne on toimunud vanemate inimeste, valdavalt pensionäride või vähemkindlustatud inimeste näol, kuna siinsete korterite/kinnisvara hinnad on kordi soodsamad võrreldes tõmbekeskustega. Sellest lähtuvalt on ka sotsiaaltoetuste/teenuste vajajaid järjest juurde tulnud.

(4) 01.01.2011.aasta seisuga on vallas 29 toimetulekutoetuse saajat, 74 (sh 2 last) inimest vajab hooldusteenust hooldajalt, 52 –le inimesele on määratud puuetega inimese sotsiaaltoetus vajalike teenuste ostmiseks.

Tabel 4. Veriora vallas pakutavad sotsiaalhoolekande teenused:

Teenuse liik	Teenuse kirjeldus
Sotsiaalnõustamine	Kodanikule vajaliku teabe andmine tema sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest, abistamine sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamisel.
Eluasemeteenus	Eluruumi andmine isikule või perekonnale, kes ei ole seda võimeline endale või perekonnale võimaldama. 01.01.2011 seisuga pakutakse vallas sellist teenust 8 inimesele 4 sotsiaalkorteris.
Hooldamine perekonnas	Isiku hooldamine kirjaliku lepingu alusel sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu. Lapsehooldamise leping on sõlmitud ühe perega.
Hooldamine	Hooldeteenuse pakkumine Leevi hooldekodus, kus

hoolekandeasutuses	tagatakse tema eale ja seisundile sobiv hooldus. Hooldekodus osutatakse 01.01.2011.aasta seisuga teenust 20 hoolealusele. Kohtade olemasolul osutatakse teenust ka väljastpoolt valda tulevatele abivajajatele.
Puuetega inimeste hooldamine	Veriora vallas on määratud hooldaja 01.01.2011 seisuga 72 puudega inimesele.
Liikumis- ja nägemispuudega isikutele parkimiskaardi väljastamine	Liikumis- ja nägemispuudega isikutele väljastatakse tõendi alusel tasuta parkimiskaart.
Transportteenus	Valla autoga(7-kohaline mahtuniversaal) vanurite ja puuetega inimeste tasuta sõiduks kaugematest asukohtadest vallakeskusesse(perearstile, avaliku teenuse osutamisel...) või kaugemale raviarsti juurde.
Küttepuude varumise ja kohaletoimetamise teenus	Üksikvanuritele küttepuude varumine ja kohale vedu.
Koduteenus	Isikutele kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspäras keskkonnas toime tulla.
Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite toetus	Vastavalt valla võimalustele vallavolikogu otsusega.
Õpilaste sõidusoodustuste andmise korraldamine	Viluste PK ja gümnaasiumide poolt esitatud nimekirjade alusel.
Puudega laste hooldamine	Seisuga 01.09.2009 on Veriora vallas määratud hooldaja 7-le puudega lapsele.
Puudega laste hooldamine	Seisuga 01.01.2011 on Veriora vallas määratud hooldaja 2-le puudega lapsele.
Võlanõustamine	Isikute nõustamine, kes on võetud kohustustega hätta jäänud või muul viisil võlaprobleemidesse sattunud.
Individuaalabivahendite laenutamine	Isikutele individuaalabivahendite laenutamine.
Dužiteenus	Duši kasutamise võimaldamine.
Pesupesemise teenus	Elanikele pesu pesemise ja (kuivatiga) kuivatamise võimaldamine.
Toiduabi	Vähekindlustatud ja riskiperele toiduabi andmine EPR vahendusel.
Riideabi	Elanikele riiete ja majapidamisinventari taaskasutuse korraldamine.

Tabel 5. Veriora vallavolikogu 23.11.2006 määrusega nr 21 määratud täiendavad sotsiaaltoetused:

Toetuse liik	Toetus
Kindlaksmääratud toetused	lapse sünnitoetus, matusetoetus, laste jõulupakid, küttepuude toetus üksikvanurile, toetus hoolduskulude katteks, Viluste Põhikooli lõpetaja toetus, gümnaasiumi lõpetaja toetus.

Avalduse alusel makstavad ühekordsed toetused, mida makstakse eelarves ettenähtud vahendite piisavuse korral.	laste prillide toetus, hambaravi, ravimite ja meditsiiniliste abivahendite toetus, haigla voodipäeva toetus, küttetoetus, transporditoetus, õnnetusjuhtumi või kriisilukorra toetus, lastega perede toetus, ravikindlustuseta isikute toetus, laste- ja noortelaagri toetus, huvikoolis käivate õpilaste sõidukulude toetus, koolitoidu, ühiselamu üüri toetus, erakorraline toetus.
---	--

§ 16. Tervishoid

(1) Tervishoiuteenust pakub vallas perearstikeskus, mis 2009.a. juunist sai uued ruumid vastvalminud Veriora raamatukogu- külakeskuses. Lisaks perearsti teenusele pakutakse perearstikeskuses ka koduõenduse teenust. Samas hoones asub ka haruapteek, mis teenindab elanikke kahel päeval nädalas.

Veriora valla perearsti piirkonna nimekirjas on umbes 700 abivajajat. Statsionaarse arstiabi-, erialaarsti- ja taastusravi teenuse saamiseks tuleb pöörduda Põlvasse, Võrru või Tartusse, lähtuvalt abivajaja probleemist.

Vallas on käivitatud ka terviseedendamise programm, mille raames on algatatud mitmeid projekte. Väljatöötamisel on Veriora valla terviseprofiil.

§ 17. Lastekaitse

(1) 01.09.2009 aastast töötab vallavalitsuses sotsiaaltöõspetsialist, kes juhib Veriora päevakeskuse tööd ja täidab lastekaitse spetsialisti kohustusi. Lastekaitsetöö kohalikus omavalitsuses hõlmab laste ja perede informeerimist, erivajadustega laste ja perede andmekogu pidamist, laste õiguste ja huvide esindamist, asendushoolduste korraldamist ja järelvalvet selle üle. Lastekaitsetöö toimib tihedas koostöös lastevanemate, õpetajate, valla sotsiaalnõuniku ja noortekeskusega. Probleemsete lastega tegeleb nii sotsiaaltöõspetsialist, valla sotsiaalnõunik kui ka valla konstaabel. Moodustatud sotsiaaltöövõrgustik peab pakkuma lapsele nii sotsiaalset tuge kui ka sotsiaalset kontrolli.

(2) Vallast üks laps käib erivajadustega laste koolis Põlvas (Roosi koolis) ning üks laps osaleb täienduskoolitusõppel AS Maarja Külas. Üks laps elab hooldusperes ning ühe lapse puhul korraldame järelvalvet hoolduspere üle.

§ 18. Keskkond

(1) Jäätmeseaduse paragrahv 21 lõige 1 alusel peavad omavalitsused kehtestama oma haldusterritooriumil jäätmehoolduseeskirja, mis määrab ära jäätmekäitluse üldise korra.

Kohaliku omavalitsuse õigusaktid täpsustavad üleriigilist seadusandlust. Jäätmekorralduse puhul on olulisemad jäätmehoolduseeskiri ja heakorraeeskiri. Jäätmehoolduseeskiri on Veriora vallas kehtestatud vallavolikogu 29.05.2008 määrusega nr 15 "Veriora valla jäätmehoolduseeskirja uue redaktsiooni kinnitamine" – millega muudeti ja kaasajastati 2005.a. määrust. „Veriora valla heakorraeeskiri“ on kehtestatud 23.01.2003.a määrusega nr 3.

(2) Verioral alevikus asub Uus tn 2 Veriora Jäätmejaam, millele anti kasutusload Veriora Vallavalitsuse 29.11.2007 korraldusega nr 236 "Veriora Jäätmejaama kuurile

kasutusloa väljastamine” ja korraldusega nr 237 “Veriora Jäätmejaama platsile kasutusloa andmine. Valla territooriumil tekkinud ladestatavad tavajäätmed tarnitakse 2009.a. augustist Torma prügilasse ja logistiliselt ja majanduslikult sobivamasse euronõuetele vastavasse prügilasse või ümberlaadimisjaama.

(3) Veriora alevikus oma jäätmejaam, kuhu saab tasuta ära anda ohtlikke jäätmeid, klaasi, pappi, pakendeid, metalli ja mööbliesemeid. Õliseid jäätmeid ja vanu akusid saab üle anda ka Mahta Kütuse tanklas Viluste külas. Vanade patareide kogumiskonteinerid on veel Verioral Jaama tn 25 kaupluses “A ja O“ ja Leevi külas Leevi kaupluses. Kord aastas korraldatakse vallas ohtlike jäätmete kogumisringe, mille käigus kogutakse elanikelt tasuta mitmesuguseid ohtlikke jäätmeid, näiteks õli- ja värvijäätmeid, vanu ravimeid, patareisid ja akusid, pestitsiide, kodukeemiat, luminescentslampe ja elavhõbedajäätmeid.

(4) Vallas on üks kalmistu asukohaga Leevi küla. Leevi kalmistul on biolagunevate jäätmete jaoks kompostimiskoht ja teiste jäätmete jaoks konteiner. Edaspidi on plaanis ehitada surnuaia lähedusse nõuetekohane kompostiväljak.

(5) Veriora asula ühiskanaliseerimisest tulevat reovett puhastatakse kohapealses puhastis asukohaga Veriora alevikus. Viluste põhikoolil on oma ilma biotiigita reoveepuhasti. Ülejäänud külades asuvate korterelamute reovesi kanaliseeritakse kohalikesse settekaevudesse.

(6) Veriora valla ühiskasutataval territooriumil hooldab ja teostab haljastust kohalik vald. Ühiskasutatavateks aladeks on Leevi endise kooli ja Leevi hooldekodu haljasala, Veriora järve äärne puhkeala, Viluste põhikooli ning Veriora noortekeskuse ümbrus.

(7) Heakorra üheks suuremaks probleemiks on prügi mahapanek selleks lubamatutesse kohtadesse. Sel kombel on tekkinud mitmeid omaalgatuslikke prügiplatse ja räämas metsaaluseid. Vältimaks sellist olukorda, tuleb tõhustada järelevalvet, teha selgitustööd ja vajaduse korral ka prügiviijaid karistada.

§ 19. Tehniline infrastruktuur

(1) Veriora vallas on põhjaveekogumitena kasutusel Kvaternaari veekiht ja Kesk-Devoni veekiht. Paksu pinnakattega aladel on põhjavesi reostuse eest kaitstud. Veriora vallas on registreeritud OÜ Geoloogiakeskuse andmebaasi 26 puurkaevu. Enamus puurkaeve on eravaldues. Tsentraalne veevarustus on Verioral (kaks puurkaevu), Vilustes (1 puurkaev) ja Leevil (2 puurkaevu). Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenuse kasutajad on suuremad külad Leevi ja Viluste ning Veriora alevik.

(2) Vee müügiga vallas tegeleb kohalik omavalitsus. Ühisveevärgi vee hind 01.04.2009.a. seisuga on: külma vee hind 0,58 €/m³ ja kanaliseeritava vee hind 0,77 €/m³.

Veriora alevikus ja Viluste külas on torustikud rekonstrueeritud ja mõõtjad paigaldatud ning veekadusid ei esine.

(3) Leevi ühisveevärgi vee- ja kanalisatsioonisüsteem on amortiseerunud ning vajaks kiiremas korras ümbervahetamist. Seetõttu esineb veekadu, mis võib ulatuda kuni 10 %-ni.

(4) Ühisveevärgiga ühendamata majade elanikkond saab vee lokaalsetest salvkaevudest. Reovesi juhitakse kogumis- või imbkaevudesse.

(5) Veriora vallas puudub ühtne soojavarustus, enamikele kortermajadele ning Leevi hooldekodule on paigaldatud lokaalne puuküttekatel. Osaliselt kasutatakse ka elektrikütet. Viluste põhikooli hoonet köetakse maasoojuspumbal põhineva maaküttesüsteemiga.

(6) Valda läbivatest teedest on tähtsamad Põlva-Värska ja Võru-Räpina maantee. Valla teede kogupikkus on 66,3 km, millest asfaltkattega teid on 5,9 km. Teede seisukord alevis on rahuldav, mõnevõrra halvemas olukorras on külateed. Kolm teelõiku vallas muutuvad kevadvete ja lume sulamise ajal läbimatuks. Teehooldust korraldab vald, talvist korrashoiuteenust (lume lükkamist) ostetakse erasektorist.

(7) Ühistranspordi korralduses on kõige olulisemal kohal bussiliiklus. Rahuldav bussiliiklus võimaldab käia tööle Põlva, Võru, Räpina ja Värska suunas. Samuti võimaldab see õpilastel vabalt valida kooli ja huviringe.

(8) Rongiga saab liigelda Põlva-Tartu ja Orava suunas. Tööhõive seisukohast on raudteel suur tähtsus, sest raudteesõlmpunkti koondunud puiduettevõtted pakuvad töökohti kohalikele elanikele. Samuti võimaldab reisirongiliiklus Põlva-Tartu suunas tööl käia ja mujalt siia tööle tulla.

(9) Arvestades autode arvu jätkuvat kasvu maanteedel, tuleb vallal rohkem tähelepanu pöörata jalakäijate ja jalgratturite turvalisusele. Oluliselt parandab olukorda Veriora ja Viluste vahelisele teelõigule 2009.aastal rajatud kergliiklustee. Veriora aleviku turvalisuse seisukohast tuleks rekonstrueerida olemasolev tänavavalgustus ning ehitada suurematesse küladesse valgustuspunktid.

(10) Sideteenust pakub vallas Eesti Posti esindus, kelle vahendusel jõuavad kirjad, ajakirjad ja ajalehed kõigisse kodudesse ning vallakeskuses Verioral asub ka postipunkt koos erinevate postiteenustega.

(11) Kogu valla territooriumil toimib suuremate operaatorite vahendusel mobiilside. Interneti püsiühendusega on kaetud kuni 60% valla territooriumist. Suuremaid probleeme interneti püsiühenduse levialaga on hajaasustusega aladel. Avalikku internetiteenust pakutakse vallas Veriora ja Leevi rahvaraamatukogudes.

(12) Valla tänavavalgustus koosneb 40 valgustuspunktist/postist, mis ei rahulda elanike vajadusi ning ei aita kaasa turvalisusele. Valla tänavavalgustus vajab põhjalikku rekonstrueerimist ning laiendamist suurematesse küladesse.

Tänaseks on tänavavalgustus olemas vaid Leevi külas ja Veriora alevikus. Tulevikus peaks olema valgustatud kõigi suuremate külade keskpunktid (bussijaam, külakeskus või kaupluse esine).

(13) Põhiosa valla elanikest elab eramajades, vähemal määral korterelamutes. Vallas on kokku 24 korterelamut, millest 30 korterit kuuluvad valla munitsipaalomandisse.

(14) Viimase kümne aasta jooksul on valla elamuehitus seiskunud. Hooneid on küll rekonstrueeritud ja remonditud, kuid päris uusi hooneid ehitatud ei ole. Viimased kaks elamut valmisid üle 10 aasta tagasi ja ühte elamut praegu ehitatakse.

Kuna valla üldplaneeringu koostamist alles alustati, on elamuehituse hoogustumist raske ette prognoosida. Elamuehitus võib käivituda, sest käesoleva aasta veebruaris osteti kinnisvaraarendajate poolt Vinso külas katastriüksus, millele on algatatud detailplaneering maaüksuse jaotamiseks elamukruntideks.

§ 20 Turvalisus

(1) Veriora valda teenindab üks konstaabel, kelle tööpiirkonda jääb lisaks Veriorale ka Orava vald.

(2) Peamiselt on vallas toimunud kergemaid kuritegusid, raskeid isikuvastaseid kuritegusid esineb harva. Probleeme on alkoholi liigtarbimisega nii täiskasvanute kui ka noorte hulgas. Noorte kuritegevus esineb tihedamalt gruppides, kes ei ole leidnud endale eakohast tegevust ning eelistavad huvitegevusele ja sportimisele pigem pahesid. Veriora vallast on 01. jaanuari 2007. aasta seisuga alaealiste komisjonis arvel 14 alaealist, neist kolm on korduvalt välja kutsutud. Kahe õpilase kohta on esitatud taotlus alaealiste komisjonile koolikohustuse mittetäitmise pärast. Üks nendest on pannud toime ka väärtegusid. Üldjuhul toob statistika välja asjaolu, et umbes 50 % koolikohustuse mittetäitjatest saadavad korda ka väärteo/väärtegusid. Noorte kuritegelikku käitumist peaks aitama vähendada vastvalminud Veriora noortekeskus. Noortekeskusest loodetakse kujundada populaarset tegevuskeskust, mis pakub alternatiive kuritegelikule käitumisele.

(3) Turvalisemaks saab valda muuta naabrivalve sisse seadmise ja aleviku ning suuremate külade parema valgustamisega.

II PEATÜKK VERIORA VALLA ARENGUSUUNAD

§ 21 Veriora valla SWOT analüüs

Haridus

Tugevused	Nõrkused
1. Põhikoolis kaasaegne õpikeskkond	1. Vananenud inventar
2. Püsiv pedagoogide kaader nii koolis kui lasteaias	2. Täiskasvanute huvihariduseks ruumide puudus
3. Valla toetus huvitegevusele	3. Tehnilise inventari ja IT-vahendite nõrk baas

<ul style="list-style-type: none"> 4. Säilinud traditsioonid 5. Hea koostöö omavalitsusega 6. Perekondlikud traditsioonid ja toetus 7. Kooli asukoht soodne (kaunis looduskeskkond). 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Laste arvu vähenemine koolis 5. Perede väljaränne tõmbekeskustesse 6. Hoonete suured ülalpidamiskulud
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. EL vahendite parem kasutamine 2. Täiskasvanute koolitamiseks paremate võimaluste leidmine 3. Välissuhtluse tõhustamine 	<p>Ohud</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Riiklike toetuste vähesus 2. Vähese toimetulekuvõimega inimeste sisseränne 3. Negatiivne iive 4. Tööjõulise elanikkonna vähenemine 5. Elanikkonna vananemine

Kultuur, sport, vaba aeg

<p>Tugevused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Säilinud spordi- ja kultuuri-traditsioonid 2. Omavalitsuse toetus 3. Perekondlikud traditsioonid ja toetus 4. Seltside ja ühenduste tegevus 5. Heas korras Leevi rahvamaja 6. Kaks rahvaraamatukogu 7. Tugev koorilaulu- ja rahvatantsutraditsioon 	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Vananenud inventar 2. Välja jäetud 3. Tehnilise inventari ja IT-vahendite nõrk baas 4. Spordiharrastustega tegelemiseks ebapiisav baas (amortiseerunud spordiväljak, puuduvad mänguväljakud) 5. Nõrk kolmas sektor
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. EL vahendite parem kasutamine 2. Täiskasvanute koolitamiseks paremate võimaluste leidmine 3. Maaelu ja ettevõtlust toetav poliitika 	<p>Ohud</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. EL vahenditest vähene kultuuri toetamine 2. Elanikkonna vananemine 3. Traditsioonide hääbumine

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

<p>Tugevused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Toimiv sotsiaaltoetuste süsteem 2. Leevi hooldekodu olemasolu 3. Sotsiaalkorterite olemasolu 4. Noorte vabaaja veetmiseks kaasaegne noortekeskus 5. Valla toetus huviringidele 6. Peetakse meeles eakaid 	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Valla nõrk tulubaas ei võimalda rakendada sotsiaalhoolekandesse piisavalt personali 2. Kvalifitseeritud kaadri nappus sotsiaaltöös 3. Sotsiaaltöötajate vähene motiveeritus 4. Hooldekodu ei vasta klientide vajadustele 5. Mittetulundussektori nõrk roll (puuduvad vabatahtlikud, tugiisikud, teenused)
--	---

	6. Rahvastiku vananemine 7. Informatsiooni vähene levik, hoolimatus, huvi puudumine 8. Sotsiaalteenuste vähesus 9. Alkoholi probleemid
Võimalused <ol style="list-style-type: none"> 1. EL Struktuuritoetused sotsiaalvaldkonda 2. EL toetuste läbi muuta piirkond atraktiivsemaks ning luua juurde jätkusuutlikke töökohti 3. Kolmanda sektori parem kaasamine piirkonna arengusse 4. Koostöö naaberomavalitsustega 	Ohud <ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalifitseeritud tööjõu väljaränne 2. Teenuste kättesaadavus kaugel 3. Sotsiaalhoolekannet pärssiv seadusandlus 4. Riigi poolt pandud kohustused ilma täiendavate ressurssideta 5. Ääremaa staatus.

Noorsootöö

Tugevused <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaasaegse noortekeskuse olemasolu 2. Interneti püsi ja WIFFI ühendus 3. Arenguruum 4. Noorsootööspetsialisti ametikoht 5. Projektitöö kogemused 6. Aktiivsete noorte olemasolu 7. Stabiilne rahastamine 	Nõrkused <ol style="list-style-type: none"> 1. Välja jäetud 2. Ressursside nappus 3. Vabatahtlike puudus 4. Noorte huvipuudumine 5. Noortekeskusest kaugemal asuvatel noortel transpordi probleem
Võimalused <ol style="list-style-type: none"> 1. Lisavahendite taotlemine erinevatest fondidest 2. Riiklikud toetused 3. Areneda piirkondlikuks, polüfunktsionaalseks noorte tõmbekeskuseks 	Ohud <ol style="list-style-type: none"> 1. Noorsootöö vähene tähtsustamine riiklikul tasandil 2. Valla tulubaas ei võimalda katta kõiki hoonega seotud kulusid

Keskkond

Tugevused <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaunis ja suhteliselt puhas looduskeskkond 2. Arenenud puhkemajandus 3. Säilinud huvipakkuvad vesiveskid 4. Võhandu jõe äärne ala kuulub väärtusliku maastiku I klassi (Võhandu jõgi ja ürgorg) 	Nõrkused <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutamata looduspotentsiaal 2. Ühekülgsest arenenud puhkemajandus 3. Ebapiisav elamumajandus (vähe kortereid, krunte) 4. Kohati hooldamata maaressurss 5. Vähe atraktiivne vallakeskus 6. Avaliku teenuse pakkumise kvaliteeti pärssib vallavalitsuse asumine korterelamus
--	---

Võimalused <ol style="list-style-type: none"> 1. EL vahendite efektiivsem kasutamine 2. Parem mainekujundus 	Ohud <ol style="list-style-type: none"> 1. Maa mitteotstarbekas kasutus (kohalikud põllumehed ei saa asutada, sest ei suuda konkureerida) 2. Kobraste mõju looduskeskkonnale
--	---

Majanduskeskkond(ettevõtlus, tehniline infrastruktuur)

Tugevused <ol style="list-style-type: none"> 1. Hästi arenenud põllumajandussektor 2. Hooldatud puhkealad 3. Arenenud sotsiaalne infrastruktuur 4. Vallakeskust läbib raudtee 5. Logistiliselt soodne asukoht 6. Ilus looduskeskkond lisab piirkonnale atraktiivsust 7. Korraldatud teedehooldus aastaringiselt 8. Riigiteede võrk võimaldab transiiti Eesti-Vene suunas 	Nõrkused <ol style="list-style-type: none"> 1. Kvalifitseeritud tööjõu nappus 2. Odav kinnisvara 3. Piirkond vähe tuntud, kuna ei ole tegeldud piisavalt mainekujundusega 4. Ettevõtted, külad ja vaatamisväärsused viitamata 5. Puuduvad valda tutvustavad voldikud, kaardid 6. Infrastruktuuri korrashoiuks ebapiisavad vahendid 7. Ebapiisav internetiühendus (metsakülad katmata) 8. Elektrivõrgu ebapiisav pinge 9. Mahajäämus infrastruktuuride osas 10. Eluruumide puudus 11. Puudulik tänavavalgustus 12. Leevil puudub biopuhasti
Võimalused <ol style="list-style-type: none"> 1. Puhas looduskeskkond meelitab valda inimesi, kes töötavad kodus (kaugtöö interneti teel) 2. 2007–2013 aasta EL struktuuritoetuste parem kasutamine 3. Raudtee parem ärakasutamine 4. Turismimajanduse arengupotentsiaali parem ärakasutamine 	Ohud <ol style="list-style-type: none"> 1. Valla väike tulubaas ei võimalda omavahendeid suurtesse investeeringutesse 2. Ääremaastumine 3. Riigi ebapiisav regionaalpoliitika

§ 22. Veriora valla tulevikuvision aastaks 2020

- (1) Veriora vald on inimesekeskne, elanike heaolule ja kogukonna arengule orienteeritud. Valla areng põhineb kohalike ressursside ja arengueelduste aktiivsel ärakasutamisel, mida soodustab omavalitsuse poolt toetav projektipõhine arendustegevus ja erinevate institutsioonide vaheline koostöö.

- (2) Elanike arv on kasvanud. On loodud juurde uusi töökohti ja sellega seoses on vallas kasvanud tööealiste inimeste arv. Lastele on vallas tagatud konkurentsivõimeline alus- ja põhiharidus ning piisav huvitegevus ja noorsootöö korraldus.
- (3) Telekommunikatsioonide ja tehnoloogia areng võimaldab inimestel teha Veriora vallas kaugtööd. Maakasutus on reguleeritud planeeringutega.
- (4) Välja on arendatud vajalikud infrastruktuurid, hoogustunud elamuehitus, tõusnud maa- ja kinnisvarahinnad. Kohalikus majanduses on ülekaalus keskkonnasõbralik ettevõtlus. Lisaks põllumajandusele on arvestataval kohal mittepõllumajanduslik ettevõtlus (teenindus, turism jms).
- (5) Piirkonnast on kujunenud atraktiivne ja konkurentsivõimeline maapiirkond hästitoimiva ettevõtluskeskkonnaga, kuhu soovitakse tulla ja jääda, sest siin on hea elada.
- (6) Tõhusalt toimib ettevõtjate, riigi, kohaliku omavalitsuse ja kolmanda sektori koostöövõrgustik ning aktiivne arendustegevus.
- (7) Vallal on hea maine ning kõigile huvilistele on kättesaadav piirkonna ajalugu ja eripära esiletoovad informatiivsed ja atraktiivsed teabematerjalid.

§ 23. Veriora valla arengumudel

(1) Veriora valla arengumudel koosneb neljast peamisest osast:

<p>A. Kvaliteetne elukeskkond</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Korrastatud jäätmekäitlus, ühisveevärk ja kanalisatsioon; säästva arengu põhimõtete järgimine tagab elamisväärse elukeskkonna 2. Üldine heakorrastatus, hea teedevõrk ja tänavavalgustus 3. Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, mis tagab jätkusuutliku arengu maal 4. Haridus- ja kultuuriasutuste tugev materiaalne baas 5. Atraktiivsed puhkekohad ja vaatamisväärsused on viidatud ja hästi eksponeeritud 6. Turvalisus 	<p>B. Konkurentsivõimeline haridussüsteem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Isiksuslikku arengut soosiv haridus, haridusasutuste polüfunktsionaalsus ja sidusus 2. Mitmekülgne huvitegevus/haridus nii alus-, põhi- kui ka täiskasvanuhariduses 3. Elukestva õppe võimalused erinevatele vanusegruppidele 4. Kultuuripärandi tundmine ja selle sidumine haridusega 5. Haridusasutuste koostöö erinevate institutsioonidega (kolmas sektor, erasektor, avalik sektor). 6. Rahvusvahelised kontaktid
<p>C. Soodne ettevõtluskliima</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mitmekesine, kõrget lisaväärtust 	<p>D. Tugev kodanikeühiskond</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elanike kodukohaidentiteet,

<p>andev väike- ja keskmise suurusega ettevõtlus;</p> <p>2. Kvalifitseeritud tööjõud konkurentsivõimelistel töökohtadel</p> <p>3. Kvaliteetne tehniline infrastruktuur</p> <p>4. Kvaliteetne ja elanike heaolu soosiv sotsiaalne infrastruktuur</p> <p>5. Piirkonna hea maine</p>	<p>algatusvõime ja enesemääratlemine</p> <p>2. Tugev ja elujõuline küla</p> <p>3. Elanike toimetulek ja turvalisus</p> <p>4. Koostöö erinevate sektorite vahel</p> <p>5. Arendustegevus toimivas koostöövõrgustikus (erasektor, avalik sektor ja kodanikeühiskond)</p>
---	--

(2) Hea elukeskkond. Kohalike elanike rahulolu ja tugev kodukoha-identiteet tagavad vallas pideva ja rahuliku arengu ning meeldiva elukeskkonna. Tasakaalustatud looduskasutus, viidatud ja hästi eksponeeritud vaatamisväärsused ja puhkealad ning korrastatud elamud suurendavad piirkonna atraktiivsust ning väärtustavad valda elupaigana. Investeeringud keskkonda säilitavatesse meetmetesse (veepuhastus-seadmetesse, jäätmekäitlusse), teede korrastamiseks ja aastaringsesse hooldusse loovad head eeldused ettevõtluskeskkonna elavnemiseks. Tegevusvõimaluste mitmekesisus, kultuurisündmuste järjepidevus ja kättesaadavus, vaba aja veetmise valikud ja eneseteostuse võimalused toetavad kogukonna sotsiaalset jätkusuutlikkust.

(3) Konkurentsivõimeline haridus. Heal tasemel haridusvõimalused vallas loovad kindlustunde noortele peredele, toetavad ettevõtjatele tööjõu kindlustamist ja on oluliseks eelduseks uute asumite väljaehitamisel. Tugeva kodaniku kasvatamisel tõhustatakse koostööd erinevate institutsioonide vahel (kodanikeühiskond, kohalik võim ja avalik sektor) ning seistakse koos jätkusuutliku valla arengu eest.

(4) Soodne ettevõtluskliima. Arenenud tehniline infrastruktuur, kvalifitseeritud tööjõud, hästi arenenud sotsiaalne infrastruktuur ja atraktiivne elukeskkond on hea investeerimiskliima eelduseks. Haritud ja ettevõtlike/teotaheliste inimeste valda püsijäämiseks ning tagasipöördumiseks on oluline kohaliku traditsioonilise põllumajanduse kõrval soodustada kõrget lisandväärtust tootvate töökohtade loomist. Raudtee olemasolu ja Veriora raudteejaama tööstuspiirkonna parem ärakasutamine loob juurde lisatöökohti. Kinnisvaraarenduse hoogustumine ja uute töökohtade loomine peavad tõstma piirkonna jätkusuutlikkust ja sotsiaalmajanduslikku toimetulekut.

(5) Tugev kodanikuühiskond. Kohaliku initsiatiivi, ettevõtlikkuse ja elanike osalusdemokraatia toetamisega kaasatakse valla arengumudeli elluviimisse tegusaid kohalikke elanikke. Elanike suurema kaasamisega suureneb ka avaliku sektori usaldusväärsus. Arendustegevuse tõhustamiseks kasutatakse ära võimalikult palju Euroopa Liidu struktuurivahendeid ning riiklikke toetusmeetmeid. Projektipõhise tegevuse innustamiseks on vald partneriks kodanikeühiskonna omaalgatustele projektide omaosaluse finantseerimisel ja

projektide ettevalmistamisel, kirjutamisel, juhtimisel ning oskusteabe jagamisel. Toimivate seltside ja ühingute jätkusuutlikkuse tagamiseks ning uute tegevuste innustamiseks võimaldatakse Veriora raamatukogu - tegevuskeskuses kolmandale sektorile tasuta klubide- ja foorumiteruumi kasutamise võimalus. Erinevate huvirühmade ühistegevuse ning vallapoolse toetusega tõstetakse ausse külaelu, külatraditsioonid ja külavanema/alevikuvanema positsioon.

(6) **Veriora vald on aldis** kõikidele uuendustele ja progressiivsetele arengutele haldusreformi käigus, mis tõstaks piirkonna konkurentsivõimet, parandaks elanike majanduslikku ja sotsiaalset toimetulekut ning tagaks jätkusuutliku arengu piirkonnas.

(7) **Arengumudel põhineb** valla arengueelduste (sisemiste tugevuste ja väliste võimaluste) realiseerimisel.

III PEATÜKK VERIORA VALLA ARENGUSTRATEEGIA JA SELLE ELLUVIIMINE

§ 24. Majanduskeskkonna probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Tehnilise infrastruktuuri probleemid:

1. Teede olukord ei vasta soovitudle
2. Ebapiisav tänavavalgustus, mis ei loo turvatunnet
3. Ühisveevärk ja kanalisatsioon ei vasta kaasaaja
4. Ebapiisav internetiühendus
5. Logistiliselt korrastamata infrastruktuur (viitamine)

(2) Arengueeldused:

1. Olemasolev teedevõrk
2. Raudtee olemasolu
3. Piiripunkti lähedus

(3) Arengueesmärk:

Luuu nüüdisaegne infrastruktuur koos korrastatud teedevõrgu ja hea transpordikorraldusega, et kõik eluvaldkonnad saaksid normaalselt toimida ja ühtlasi parandada elukeskkonda.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Teede etapiviisiline rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale
2. Turvalisuse tagamiseks olemasoleva tänavavalgustuse parendamine ning vastavalt vajadusele uute paigaldamine
3. Kõnniteede rajamine aleviku piires
4. Valla reoveekäitluse korrastamine koostöös ettevõtjate ja elanikega
5. Taastuvate energiaallikate efektiivsem kasutamine
6. Kogu valla internetiseerimise toetamine erinevate meetmete läbi

7. Veriora biopuhasti rekonstrueerimine
8. Jäätmemajanduse korrastamine
 - kompostiväljaku rajamine.
9. Veevarustuse korraldamine ja euronõuetega vastavusse viimine vastavalt ÜVK- kavale:
 - maakondlikus veeprojekti osalemine;
 - amortiseerunud torustike ja seadmete rekonstrueerimine
10. Leevi küla kanalisatsiooni taastamine ning reoveepuhasti käivitamine

§ 25. Ettevõtluse ja turismi probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleemid:

1. Eemal suurtest tõmbekeskustest ja transpordisõlmedest
2. Kvalifitseeritud tööjõu puudus
3. Olematu mainekujundus ja vähene tuntus
4. Üldplaneeringu puudumine
5. Väheatraktiivne (puuduvad maineüritused, räämas vallakeskus)
6. Noortel peredel puudub motivatsioon kodu rajada (lastemänguväljakute puudus, ebapiisav huviharidus, kehvad sportimisvõimalused)
7. Ebapiisav elamuehitus - korterite ja ehituskruntide puudus
8. Vähene ettevõtlusaktiivsus
9. Peamiselt põllumajandusele orienteeritud ettevõtlus ei taga piirkonnas sotsiaalmajanduslikku jõukust/jätkusuutlikkust
10. Vähe lasteaiakohti, mis soodustab perede äravoolu

(2) Arengueeldused:

1. Kaunis ja puhas looduskeskkond
2. Vallakeskust läbib raudtee
3. Koidula piiripunkti lähedus
4. Inimressursi olemasolu/vajadusel võimalus tuua Rāpinast, Põlvast, Võrust
5. Kinnisvara madal hind
6. Olemasolev sotsiaalne infrastruktuur

(3) Arengueesmärk:

Kujundada konkurentsivõimeline ja soodus ettevõtluskeskkond ning seeläbi kindlustada elanike sotsiaalmajanduslik toimetulek ja parem elukvaliteet.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Piirkonna positiivse maine kujundamine:
 - Valla kodulehe kujundamine ja pidev arendamine
 - Maineürituste ellukutsumine
 - Valda tutvustavate väljaannete koostamine
 - Viidaprojekti kavandamine ja elluviimine
 - Matkaskeemide ja kaartide koostamine ja paigaldamine
2. Alustava ettevõtja esmane nõustamine või nõustaja juurde suunamine
3. Abi struktuurifondidest vahendite taotlemisel (oskusteave)
4. Ettevõtjate tunnustamine

- Ettevõtlusauhinna jätkuv väljaandmine
 - Ühisüritustele kaasamine
5. Turismi- ja puhkemajanduse elavnemisele kaasaitamine
 - Turismipotentsiaali analüüsi tellimine
 - Planeeritavas külakeskuses turismiinfo tutvustamise võimalus
 - Valla kodulehel turismi- ja puhkemajanduse info levitamine
 - Valla hallata olevate puhkealade väljaarendamine (Veriora järve äärne ala, talispordirajad ja Leevi vabaõhukeskus)

§ 26. Elukeskkonna probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1)Probleemid

1. Juhuslike/mitteametlike prügikohtade olemasolu
2. Lagunenud ja räämas hooned rikuvad üldmuljet
3. Piirkond vähe tuntud, halb mainekujundus
4. Statistikaandmete põhjal on märgata elanikkonna vananemist, pikemat aega ületab suremus sündimust.
5. Väheatraktiivne (puuduvad maineüritused, räämas vallakeskus)
6. Noortel peredel puudub motivatsioon siia jääda (lastemänguväljakute puudus, ebapiisav huviharidus, kehvad sportimisvõimalused)
7. Avaliku teenuse osutamine ebasobivas kohas (korterelamus)

(2)Arengueeldused:

1. Kaunis loodus
2. Traditsiooniline ja arenenud põllumajanduspiirkond
3. Arenenud puhkemajandus
4. Säilinud vesiveskid
5. Raudtee olemasolu
6. Tugev ajalooline taust
7. Arenenud sotsiaalne infrastruktuur
8. Kavandatava logistikakeskuse lähedus

(3) Arengueesmärgid:

1. Võimaldada elanikele puhas ja turvaline elukeskkond atraktiivses maapiirkonnas.
2. Luua konkurentsivõimeline ja inimest väärtustav elukeskkond, mis oleks atraktiivne investeerijatele ning vastaks elanike ootustele ja vajadustele.
3. Arendada keskkonna-infrastruktuuri, et hoida elukeskkond puhtana ning kõrvaldada või renoveerida potentsiaalsed saasteallikad (sh amortiseerunud tehnilised infrastruktuurid, jäätmemajandus jne).

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Valla atraktiivsuse tõstmine puhkealade korrastamise ja rajamisega:
 - Veriora järve äärse ala väljaarendamine atraktiivseks turismi- ja puhkealaks
 - Leevi vabaõhukeskuse rajamine
 - Viluste põhikooli juurde õues õppimise võimaluse loomine
 - Noortekeskuse haljasala planeerimine ja haljastamine

- Viluste tervise- ja vabaajakeskuse rajamine
2. Valla hea maine kujundamine:
 - Lagunenud hoonete omanikega läbirääkimine, lammutus- või korrastustöödeks ettevalmistamine
 - Olemasoleva elamufondi korrastamiseks regulaarse toetussüsteemi loomine:
 - abi hoonete fassaadi värvimisel;
 - abi hoonete lammutamisel;
 - abi heakorratöödel.
 - Peremehe vara lammutamine või korrastamine (kava aastate lõikes)
 - Hooldamata hoonetele ettekirjutuste tegemine ja korrastamisel/lammutamisel abistamine(kaardistada ja siis tegutseda)
 - Bussiootepaviljonide korrastamine (sõita läbi ja kaardistada - koostöö teedevalitsusega)
 - Loodus-, pärandkultuuri- ja muinsuskaitse väärtuste kaardistamine ning nende parem eksponeerimine (viidaprojekt, voldikud...)
 - Turismipotentsiaali analüüsi tellimine
 - Elukondlikult tähtsate objektide viitamine
 - Külade ja suuremate talude viitamine
 3. Vallakodanikele ja külastajatele kvaliteetse info kättesaadavaks tegemine:
 - Valla kodulehekülje koostamine ja selle pidev toimetamine
 4. Külaelu väärtustamine:
 - Külade viitamine
 - Küla- ja alevivanema valimine
 - Külapäevade korraldamine
 5. Uute elamumajanduspiirkondade kaardistamine ja nende kajastamine üldplaneeringus
 6. Laste mänguväljakute rajamine suurematesse küladesse ja alevikku:
 - Veriora laste ja teismeliste mänguväljakud/skeitpargid
 - Leevile teismeliste mänguväljak
 - Veriorale laste ja teismeliste mänguväljakud
 7. Spordirajatiste korrastamine ja parandamine
 8. Järelevalve teede taastamise üle pärast metsanduslike tööde teostamist
 9. Prügimajanduse aluseks on jäätmekäitlemise seadus:
 - Tegeldakse olmejäätmete kogumise süsteemi paremaks muutmisega
 - Rakendunud on ohtlike jäätmete kogumine vallas
 - Likvideeritud on isetekkelised prügi mahapaneku kohad
 10. Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine koolituste ning erinevate ürituste/projektide läbi .

§ 27. Hariduse probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Alushariduse probleemid:

1. Eakohaste mänguväljakute puudumine
2. Lasteaiakohtade vähesus

(2) Arengueeldused:

1. Olemasoleva valla ruumilise baasi parem ärakasutamine alushariduse mitmekesistamiseks (Viluste põhikool, Veriora raamatukogu-külakeskus ja Veriora noortekeskus)
2. Püsiv ja kvalifitseeritud kaader

(3) Arengueesmärk:

Lapsesõbraliku, loovust ja isikupära toetava alushariduse võimaldamine kõigile valla lastele.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Kehtetu (Veriora Vallavolikogu 25.09.2008 määrus nr 17)
2. Lasteaia inventari pidev kaasaajastamine
3. Lastevanemate koolitamine.

(5) Põhihariduse probleemid:

1. Koolihoone suured ülalpidamiskulud
2. Spordirajatiste halb olukord
3. IT vahendite vähesus
4. Laste arvu vähenemine
5. Õpetajate vähene motiveeritus maakoolis töötamiseks
6. Ei ole kindlat arengusuunda
7. Ära jäetud
8. Huvihariduse omandamise võimalused kohapeal puuduvad

(6) Arengueeldused:

1. Viluste põhikooli kaasaegsed ruumid
2. Hea asukoht
3. Säilinud traditsioonid
4. Püsiv kaader
5. Looduskaunis koht - eeldused õues õppimiseks ja loodushariduse täiendõppeks
6. Rahvusvahelised suhted

(7) Arengueesmärk:

Kaasaegse õpikeskkonnaga, konkurentsivõimeline, õpilaste isiksuslikku arengut toetav põhi- ja huviharidus;

(8) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Viluste põhikooli staadioni kaasajastamine ning selle laiem rakendamine kogu valla elanike tervise edendamise huvides (terviserajad, matkarajad)
2. Kooliinventari ja infotehnoloogiavahendite pidev uuendamine
3. Keskkonnateadlikkuse tõstmiseks Viluste põhikooli juurde vabaõhuklassi rajamine - õues õppimise võimaluse loomine
4. Koolidevaheliste sõprussidemete arendamine maakonnas, vabariigis ja rahvusvaheliselt
5. Haridus- ja kultuuriasutuste efektiivsem koostöö;

6. II klassi laste ujumisõpetuse jätkamine koostöös riigi, lastevanemate ning koolidega
7. Võimekamatele /andekamatele õpilastele võimaluste loomine maakondlikul ja vabariiklikul tasemel esinemiseks
8. Huvihariduse jätkuv toetamine vallasiseselt ja naabervaldade huvikoolides
9. Kvaliteetse helitehnika ja valguspargi muretsemine
10. Rahvusvahelise koostöö jätkamine.

§ 28. Noorsootöö probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleemid:

1. Noorte lahkumine tõmbekeskustesse on märkimisväärne.
2. Noortel ja lastel suviste vaba aja veetmise võimaluste vähene organiseeritus, seetõttu ressursside nappus (inimesed, raha ja vahendid).
3. Keskmine pere maal elab toimetulekupiiril.
4. Noorte vähene motiveeritus.
5. Peredes tihti negatiivne eeskuju.
6. Puuduvad noortepärased väljaelamist võimaldavad huvitegevused ja vastavad harrastamise kohad (tehnikaringid noormeestele, pargis oma ala seiklusatraktsioonidega jne).
7. Halvemas olukorras on keskusest kaugemal asuvad noored, kes võtavad vähe osa koolis ja noortekeskuses õppetöövälisest tegevusest (kaugus, transpordi-probleem).
8. Noorte passiivsus ja omaalgatuse puudumine.
9. Täiskasvanute ja noorte koostöö on vähene või väljaspool pereelu olematu.
10. Allikaid ja võimalusi info saamiseks piisavalt, kuid väga raske on nii noortel kui ka noortega tegelevatel inimestel infotulvas ülevaadet saada ja valikuid teha
11. Pahed: alkoholi kuritarvitamine, suitsetamine, mõnuained

(2) Arengueeldused:

1. Olemas kaasaegne noortekeskus.
2. Viluste põhikoolis mitmekülgne huviringide valik.
3. Olemas noorsoo-organisatsioonid ELO, kodutütred ja noorkotkad.
4. Omavalitsuse tugev toetus noortele nii koolis kui noortekeskuses.
5. Vabatahtlikke leidmisega ei ole probleeme - noortekeskuses vabatahtlikuks olemine on kogukonna liikmetele loomulik kodanikukohuse täitmine.
6. Noortel on ärksaid ideid.

(3) Arengueesmärgid:

1. Kujundada noortekeskusest kohaliku noorsootöö suunamise ja koordineerimise keskus, mis on avatud noorte ärksatele ideedele ja omaalgatusele.
2. Noorsootöö teadliku korraldamise kaudu kasvatada täisväärtuslikke ja oma kodukohast lugupidavaid ühiskonnaliikmeid.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. [Kehtetu-jõust. 01.10.2011]

2. Panna alus sihikindlale võrgustikutööle, mis aitab kaasa vallas koordineeritud noorsootöö arengule (kodu, kool, vabatahtlikud).
3. Töötada välja statuut toetamaks noorte omaalgatuslikke projekte/tegemisi.
4. Üldsuse parem teavitamine noorsootööst.
5. Erineva rahvuse, sotsiaal-majandusliku ja kultuurilisuse staatusega noorte ühendamine ja integreerumine ühiskonda.
6. Rahvusvahelise ja Eesti-sisese noorsootöö-alase koostöö arendamine.
7. Järjepidev kuriteo- ja narkomaania ennetustöö; välja töötada kindel etapiviisiline ennetustöö: probleempildi kaardistamine ja analüüs, vaadeldud probleemide vastaste abinõude väljavalimine ja rakendamine ning praktilise läbiviimise hindamine.
8. Koostöö kõigi institutsioonide vahel, kes on seotud noore inimese arengu ja kasvatustööga (pedagoogid, kooli ja noorte keskuse noorsootöötajad, lastevanemad, noorsoopolitsei, kohalik konstaabel, lastekaitse töötaja, nõustamiskeskuste töötajad, huvialaklubide juhid jt.)
9. Arendada noorte osalust noorte keskuses ja sh koolis, kaasates ka noori, kes ühendustesse ja ringidesse ei kuulu.
10. Elavdada õpilasmaleva tegevust äri-ettevõtluse ja talunike abiga.
11. Jätkata Noorte keskuses tegutsevate huviringide tööd ning arendada huvitegevuses uusi suundi arvestades tänapäeva noorte huvide ja vajadustega.

§ 29. Kultuuri, spordi ja vaba aja probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleemid:

1. Ära jäetud
2. Täiskasvanute spordiharrastused/traditsioonid unaruses
3. Vähene huvi tervisespordi vastu
4. Spordirajatiste vähesus ja halb olukord
5. Spordiharrastusteks ja terviseedenduseks napib inventari
6. Nõrk koostöö/kontakt küladega
7. Kaasaaegse helitehnika ja valguspargi puudumine
8. Rahvariiede puudumine

(2) Arengueeldused:

1. Arenev kolmas sektor
2. Leevi külakeskus ja spordisaal
3. Olemasolevad kultuuritraditsioonid
4. Väljakujunenud maineüritused
5. Noorte keskuse olemasolu
6. Olemas professionaalsed/tunnustatud tegijad
7. Tugev koorilaulu- ja rahvatantsutraditsioon

(3) Arengueesmärk:

Kultuuri- ja spordikorraldus peab toetama kohalikku arengut, traditsioone ja piirkonna konkurentsivõime kasvu ning tugevdama koostööd kolmanda sektori, erasektori ja kohaliku võimu vahel.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Raamatukogu-külakeskuse väljaarendamisega luua võimalused erinevatele huvigruppidele erinevateks kultuuriharrastusteks, klubiliseks tegevuseks ja elukestvaks õppeks;
2. Kaasaaegse raamatukogu ja avaliku internetipunkti väljaarendamine tegevuskeskuse/külakeskuse ruumides;
3. Leevi ja Veriora rahvaraamatukogude inventari etapiviisiline kaasajastamine;
4. Tervise- ja suusaradade rajamine ja olemasolevate hooldamine;
5. Suurematesse küladesse laste- ja teismeliste mänguväljakute rajamine;
6. Rahvakultuuritraditsioonide säilimisele ja arengule kaasaaitamine ja toetamine:
 - Piirkonnale omaste rahvariiete muretsemine
 - Kultuurikollektiivide ja juhendajate tunnustamine
7. Külätaditsioonide kaardistamine ning nende jätkumise toetamine;
8. Kultuuri – ja külasümboolika väljatöötamine:
 - Logo ja tunnuslause väljatöötamine
 - Külaliidrite väärtustamine
9. Kodanikeühiskonna väärtustamine:
 - Kogukondade kaupa arenguvajaduste väljaselgitamine
 - Arengukontseptsiooni/arengukava koostamine (piirkond kuni 230 inimest)
10. Leevi noortele vaba aja veetmiseks tingimuste loomine
11. Leevil avalike suviste ürituste korraldamiseks vabaõhukeskuse jätkuv väljaarendamine
12. Veriora järveäärse ala kavandamine atraktiivseks puhkealaks koos vabaõhulavaga
13. Andekate ja aktiivsete kultuuri- ja sporditegijate motiveerimine läbi tunnustuse
14. Kodanikeühenduste tegevuste toetamine ning vajadusel nõustamine (projekti-taotlused, ühingu moodustamine)

§ 30. Tervishoiu probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleem:

1. Perearsti pidev vahetus
2. Terviseedenduseks puudub inventar

(2) Arengueeldused:

1. Riigi- ja vallapoolne toetus perearsti praksisele
2. Kohapeal olemas apteek
3. Tervishoiuteenuse vajamisel võimalik kasutada valla transportteenust
4. Terviseedenduse spetsialisti koht olemas

(3) Arengueesmärk:

Tagada elanike hea tervis terviseedenduse, elanike teadvustatud tervisekäitumise ja kvaliteetse perearstiteenuse kaudu

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Perearstiteenuse kättesaadavuse tagamine kõigile abivajajatele
2. Valla ja perearstikeskuse koostöö tõhustamine
3. Igal aastal terviseedenduse kava koostamine ja selle elluviimine

§ 31. Sotsiaalhoolekande probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleemid:

1. Pakutavate sotsiaalteenuste vähesus
2. Leevi hooldekodus kvalifitseeritud kaadri puudumine
3. Statistikaandmete põhjal ilmneb elanikkonna vananemise tendents, sest pikemat aega ületab suremus sündimust.
4. Elanike vähene informeeritus kasutatavate sotsiaalteenuste osas.
5. Sotsiaaltöötajate ja hooldustöötajate vähene motiveeritus
6. Mittetulundussektori passiivne osalemine sotsiaalhoolekandes
7. Olemasoleva hooldekodu ehituslikud vead: küttesüsteemi ja ventilatsiooni puudused, wc -de vähesus, vajadus surnute ajutise hoiuruumi ja abihoone järele
8. Hooldekodu halb varustatus kvaliteetse teenuse osutamiseks vajalike abivahenditega ja inventariga.
9. Lagunenud kõrvalhoone olemasolu hooldekodu territooriumil

(2) Arengueeldused:

1. Leevi hooldekodust konkurentsivõimelise hoolekandeesutuse väljaarendamine.
1. Looduskaunis koht elamiseks nii peredele kui vanuritele
2. Sobiva koha olemasolu sotsiaalkeskuse/päevakeskuse väljaarendamiseks looduskaunis kohas
3. Veriora noortekeskuse kasutamine sotsiaalse suhtlemise kohana

(3) Arengueesmärk:

Luuu vallas nüüdisaegne ja kogu elanikkonna vajadusi rahuldav hoolekanne ning nüüdisajastada sotsiaalsed infrastruktuuri.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Koduteenuse ja eluasemeteenuse osutamine ja arendamine
2. Leevi hooldekodu II etapi väljaehitamisega muuta hooldekodu konkurentsivõimeliseks hoolekandeesutuseks
3. Leevi hooldekodule kuuri ja abiruumi ehitamine
4. Pikaajalistele töötutele tööharjutusprogrammi käivitamine (koostööprojekt naaberomavalitsustega)
5. Avahooldusteenuse väljatöötamine ja selle rakendamine
6. Sotsiaalteenuste paremaks osutamiseks ja mitmekesistamiseks Leevi sotsiaalkeskuse/päevakeskuse rajamine endisesse kooli hoonesse
7. Sotsiaaltöötajate regulaarne pädevuskoolitus
8. Sotsiaaltöoga tegelevate inimeste motiveerimiseks erinevate programmide/projektide käivitamine
9. Vähekindlustatud ja abivajajatele vallakodanikele sotsiaal-maja ehitamine.

§ 32. Lastekaitse probleemid, arengueeldused ja -eesmärgid ning nende saavutamine

(1) Probleemid:

1. Lastevanemate passiivsus
2. Riskiperede halb sotsiaalne olukord
3. Tugiperede puudus

(2) Arengueeldused:

1. Lastekaitse spetsialisti olemasolu, kelle tegevusvaldkonnaks on ka töö lastega
2. Vallas on inimene, kes on aktiivselt tegev paljulapseliste perede ühingus
3. Õpilasmaleva traditsioon
4. Koostöö kohalikul, maakondlikul ja riiklikul tasandil erinevate institutsioonidega

(3) Arengueesmärk:

Väärtustada jätkusuutlikku tugevat pere ning esindada ja kaitsta valla laste õigusi ja huve.

(4) Eesmärkide saavutamiseks:

1. Riskiperede, erivajadustega laste ja perede andmekogu sisseseadmine ja selle järelevalve ning tõhusa ja hästitoimiva koostöövõrgustiku olemasolu ning edasiarendamine
2. Asendushoolduste korraldamine ja järelevalve.
3. Perenõustamine sotsiaalse toimetuleku vallas.
4. Riskigrupi kuuluvate laste väljaselgitamine ja neile tugipereteenuse otsimine.
5. Ennetustööga seotud projektide ellukutsumine ja läbiviimine.
6. Lastevajaduste ja huvide eest seismine ja selleks lisavahendite taotlemine.
7. Tõhusa ja hästitoimiva koostöövõrgustiku loomine.
8. Perepäevade korraldamine ning riskiperede resotsialiseerimine kogukonda.

§ 33. Veriora valla 2007-2013 arengukava seos riikliku arengukava ja Põlva maakonna arengukavaga

(1) Eesti Riiklik Arengukava Euroopa Liidu struktuurifondide kasutuselevõtuks:

Eesti riiklik arengukava (RAK - ühtne programmdokument 2007-2013) sätestab üle-eestilised eesmärgid inimressursi arendamisel, elukeskkonna arendamisel ja majanduskeskkonna arendamisel. Dokument on aluseks Eestile Euroopa Liiduga struktuurifondide vahendite kasutamisel.

(2) Perioodil 2007-2017 laienevad kohalikele omavalitsustele kolm struktuurifondi (tõukefondi):

1. **Euroopa Sotsiaalfond (ESF)** toetab tegevusi, mis on suunatud tööpuuduse vähendamisele ja töötajate konkurentsivõime tõstmisele
2. **Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF)** toetab investeeringuid sotsiaalmajandusliku arengu kiirendamiseks
3. **Euroopa Põllumajanduse Arenduse- ja Tagatistfond (EAGGF)** toetab nii põllumajanduse kui ka maaelu ümberkorraldamist.

§ 34. Arengukava täitmise kontroll, muudatuste tegemine

Arengukava täitmist kontrollivad demokraatlikult valitud vallavolikogu ja volikogu revisjonikomisjon. Arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustatakse enne selle vastuvõtmist volikogus valla põhimääruses sätestatud korras. Hiljemalt iga aasta 1.oktoobriks vaatab volikogu läbi ja võtab vastu otsuse arengukava muutmise kohta. Arengukava või selle muudatus võetakse vastu, kui vastavat eelnõu on arutatud vähemalt kahel lugemisel kahel volikogu istungil. Arengukava vastuvõtmine ja muutmine otsustatakse volikogu koosseisu häälteenamusega.